

Bruxelles, 17.12.2020
COM(2020) 820 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Raport de evaluare a programului Uniunii de sprijinire a unor activități specifice care favorizează creșterea gradului de implicare a consumatorilor și a altor utilizatori finali de servicii financiare în procesul de elaborare a politicilor Uniunii în domeniul serviciilor financiare pentru perioada 2017-2020 instituit în temeiul Regulamentului (UE) 2017/826 al Parlamentului European și al Consiliului

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Raport de evaluare a programului Uniunii de sprijinire a unor activități specifice care favorizează creșterea gradului de implicare a consumatorilor și a altor utilizatori finali de servicii financiare în procesul de elaborare a politicilor Uniunii în domeniul serviciilor financiare pentru perioada 2017-2020 instituit în temeiul Regulamentului (UE) 2017/826 al Parlamentului European și al Consiliului

1. Rezumat

Utilizatorii finali (în special consumatorii) și organizațiile care reprezintă interesele utilizatorilor finali nu au același grad de implicare în elaborarea politicilor UE precum sectorul financiar. Un motiv important pentru această stare de fapt este penuria de resurse și lipsa competențelor de specialitate în rândul utilizatorilor finali de servicii financiare și al părților interesate din afara acestui sector. După criza din 2008, au fost demarate o serie de inițiative pentru a spori participarea și implicarea activă a consumatorilor și a altor utilizatori finali de servicii financiare în procesul de elaborare a politicilor UE.

Ca urmare a unei inițiative a Parlamentul European, Comisia a lansat la sfârșitul anului 2011 un proiect-pilot menit să ofere granturi pentru a sprijini dezvoltarea unui centru de expertiză financiară. Obiectivul acestui centru era de a oferi beneficii consumatorilor și altor utilizatori finali prin reprezentarea intereselor acestora și prin creșterea capacității lor de a participa la procesul de elaborare a politicilor Uniunii în domeniul serviciilor financiare. Ca urmare a unei cereri deschise de propuneri, Comisia a acordat între 2012 și 2015 „granturi de funcționare” pentru două organizații: Finance Watch și BETTER FINANCE (mai întâi în cadrul unui proiect-pilot și mai târziu sub forma unei acțiuni pregătitoare). Din 2016, aceste granturi au fost acordate sub forma unor „granturi pentru acțiuni”.

Evaluarea din 2015 atât a proiectului-pilot, cât și a acțiunilor pregătitoare ulterioare a indicat faptul că măsura și-a atins în general obiectivul. Ca urmare, a fost adoptat Regulamentul (UE) 2017/826¹. Acest regulament instituie un program al Uniunii pentru perioada cuprinsă între 1 mai 2017 și 31 decembrie 2020 pentru a sprijini în continuare activitățile organizațiilor BETTER FINANCE și Finance Watch. Scopul prezentului raport de evaluare este de a îndeplini obligația prevăzută la articolul 9 din acest regulament și de a stabili dacă programul și-a atins obiectivele, și anume: (i) creșterea gradului de participare a consumatorilor

¹ Regulamentul (UE) 2017/826 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 mai 2017 de instituire a unui program al Uniunii de sprijinire a unor activități specifice care favorizează creșterea gradului de implicare a consumatorilor și a altor utilizatori finali de servicii financiare în procesul de elaborare a politicilor Uniunii în domeniul serviciilor financiare pentru perioada 2017-2020
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:32017R0826>

în procesul de elaborare a politicilor Uniunii în domeniul serviciilor financiare; și (ii) informarea acestora cu privire la chestiunile aflate în joc în reglementarea domeniului financiar.

În 2019, Comisia a lansat un studiu care a evaluat: (i) activitățile organizațiilor Finance Watch și BETTER FINANCE în 2017 și 2018; și (ii) executarea programului per ansamblu (vezi anexa la prezentul raport). Acest studiu s-a bazat pe o examinare a literaturii de specialitate, a sondajelor online și a interviurilor cu specialiști. Studiul a avut o contribuție importantă la elaborarea prezentului raport de evaluare. Comisia a completat studiul analizând activitățile celor doi beneficiari și executarea programului în 2019.

Concluzia prezentului raport de evaluare este că obiectivele programului au fost în general îndeplinite. Obiectivul de a consolida în continuare gradul de implicare a consumatorilor și a utilizatorilor finali de servicii financiare în procesul de elaborare a politicilor Uniunii în domeniul serviciilor financiare a fost atins. Activitatea desfășurată de Finance Watch și BETTER FINANCE a îmbogățit dezbaterile de orientare, ambele organizații oferind o perspectivă alternativă pe care altfel responsabilii de elaborarea politicilor ar fi putut să o scape din vedere sau să o negligeze. Cele două organizații au oferit expertiză importantă prin contribuțiile lor la consultările publice și participarea la numeroase grupuri de experți importante ale Comisiei și ale autorităților europene de supraveghere (AES). Acestea și-au prezentat punctele de vedere responsabililor de elaborarea politicilor și în alte moduri, inclusiv audieri, reuniuni, lucrări, ateliere, mese rotunde și conferințe etc. De asemenea, obiectivul de informare a consumatorilor și a altor utilizatori finali de servicii financiare cu privire la chestiunile aflate în joc în reglementarea domeniului financiar a fost în general atins. Atât Finance Watch, cât și BETTER FINANCE au informat consumatorii prin campanii, comunicate de presă etc.

Cele două organizații își desfășoară activitatea în domenii de expertiză complementare și vizează categorii de public care se suprapun doar parțial. BETTER FINANCE abordează chestiuni de interes pentru utilizatorii de servicii financiare, cu un accent puternic pe investitori și pe persoanele care economisesc pentru pensie, precum și pe finanțarea durabilă și finanțele digitale. Finance Watch se axează pe serviciile financiare cu amănuntul în general, pe finanțarea durabilă, dar și pe alte teme precum aspectele prudențiale.

În perioada 2017-2019, Finance Watch a primit granturi UE în valoare de 2 686 957 EUR. De asemenea, a obținut finanțare suplimentară de la terți, în special de la o organizație (Fundația MAVA). Începând cu 2015, organizației i s-au alăturat noi membri din alte state membre, însă numărul membrilor din Europa de Est este în continuare mai mic decât cel al membrilor din Europa de Vest. Finance Watch abordează subiecte tehnice din perspectiva consumatorilor într-un mod ușor de înțeles. Raportul dintre costuri și realizări (realizările includ rapoarte, note de informare, lucrări, materiale video, evenimente și comunicate de presă) a fost relativ stabil în perioada 2017-2019. Finance Watch este considerată o organizație foarte eficace în utilizarea platformelor de comunicare socială. Capacitatea sa de comunicare a fost sporită și prin intermediul noului site.

În aceeași perioadă, BETTER FINANCE a primit granturi UE în valoare de 1 092 947 EUR. BETTER FINANCE nu a obținut prea multe finanțări de la terți. O parte semnificativă a bugetului său (alta decât cea asigurată prin granturile primite de la Comisie) a fost acoperită prin cotizațiile membrilor. La fel ca în cazul Finance Watch, numărul membrilor BETTER FINANCE din Europa de Est este mai mic decât cel al membrilor din Europa de Vest. Organizația este considerată a fi deosebit de eficace în furnizarea de contribuții pentru elaborarea politicilor la nivelul UE. BETTER FINANCE a oferit răspunsuri în cadrul unui număr mare de consultări organizate la nivelul UE, contribuind la elaborarea politicilor prin evenimente, publicații și reuniuni. De asemenea, a produs rezultate de înaltă calitate, fiind considerată foarte eficientă în utilizarea resurselor și producerea de rezultate cu costuri reduse. Prezența sa pe platformele de comunicare socială a fost evaluată ca fiind relativ scăzută, deși se află în creștere. BETTER FINANCE a lansat, de asemenea, o nouă pagină web, care asigură un acces mai simplu la informații și o utilizare mai ușoară.

Susținerea la nivelul UE a intereselor părților interesate din afara sectorului de servicii financiare continuă să fie indispensabilă pentru asigurarea faptului că punctul de vedere al consumatorilor și al utilizatorilor finali este luat în considerare. Având în vedere dependența lor de finanțarea UE, Finance Watch și BETTER FINANCE nu ar putea oferi același nivel de susținere a intereselor utilizatorilor de servicii financiare fără finanțare din partea UE și, prin urmare, nu ar putea reprezenta în aceeași măsură interesele consumatorilor. De asemenea, fără granturile UE acordate acestor două organizații, este posibil ca nici alte organizații din UE să nu poată acoperi această lacună. Prin urmare, finanțarea din partea UE continuă să fie necesară pentru creșterea gradului de participare a consumatorilor în procesul de elaborare a politicilor UE în domeniul serviciilor financiare.

În afară de Finance Watch și BETTER FINANCE, nu există în prezent nicio altă organizație la nivelul UE care să acopere o gamă similară de subiecte în domeniul serviciilor financiare și cu aceeași profunzime.

2. Introducere

Utilizatorii finali (în special consumatorii) și organizațiile care reprezintă interesele utilizatorilor finali nu au același grad de implicare în elaborarea politicilor UE precum sectorul financiar. Un motiv important pentru această stare de fapt este penuria de resurse și lipsa competențelor de specialitate în rândul utilizatorilor finali de servicii financiare și al părților interesate din afara acestui sector. După criza din 2008, au fost demarate o serie de inițiative pentru a spori nivelul de participare și implicare activă a consumatorilor și a altor utilizatori finali de servicii financiare în procesul de elaborare a politicilor UE.

Ca urmare a unei inițiative a Parlamentul European, Comisia a lansat la sfârșitul anului 2011 un proiect-pilot menit să ofere granturi pentru a sprijini dezvoltarea unui centru de expertiză financiară. Astfel, Comisia a acordat între 2012 și 2015, și ca urmare a unei cereri deschise de

propuneri, granturi de funcționare pentru două entități fără scop lucrativ: Finance Watch și BETTER FINANCE. Aceste granturi au fost acordate mai întâi în cadrul unui proiect-pilot cu durata de 2 ani și apoi sub forma unei acțiuni pregătitoare.

Pe baza evaluării pozitive a programului efectuate în 2015, Comisia a prezentat în iunie 2016 o propunere legislativă de instituire a unui program al Uniunii pentru a sprijini în continuare aceste două organizații în perioada cuprinsă între 1 mai 2017 și 31 decembrie 2020. Regulamentul (UE) 2017/826, prin care a fost instituit acest program, a fost adoptat de colegiitori în mai 2017. Finance Watch și BETTER FINANCE sunt menționate în regulament ca beneficiari ai programului.

Bugetul total al programului de consolidare a capacităților este împărțit între cele două organizații în urma analizării de către Comisie a cererilor de finanțare formulate de acestea. Astfel, acestea au primit de la Comisie sumele specificate în tabelul de mai jos.

	De la 1 mai 2017 până la 31 decembrie 2017	2018	2019	Din ianuarie 2020 până la 9 septembrie 2020*
Finance Watch	629 058,56 EUR	1 100 000,00 EUR	957 898,54 EUR	618 750 EUR
BETTER FINANCE	292 393,80 EUR	390 552,84 EUR	410 000,00 EUR	205 000 EUR

* Prefinanțare

Suma finală plătită celor doi beneficiari pentru 2020 va fi probabil destul de similară cu cea din anii anteriori. Dacă sunt îndeplinite condițiile, acordul de grant prevede plata unei sume de maximum 1 043 048 EUR pentru Finance Watch și de 410 000 EUR pentru BETTER FINANCE.

Conform articolului 7 din Regulamentul (UE) 2017/826, rata maximă de cofinanțare directă este de 60 % din costurile eligibile.

Articolul 1 din regulament prevede o bază pentru finanțarea următoarelor activități:

- activități de cercetare, inclusiv cercetări și date proprii, precum și dezvoltarea competențelor de specialitate;
- stabilirea de contacte cu consumatorii și cu alți utilizatori finali de servicii financiare prin preluarea contactului cu rețelele și serviciile de asistență telefonică pentru consumatori existente în statele membre pentru a identifica chestiunile relevante pentru elaborarea

politicilor Uniunii în vederea protejării intereselor consumatorilor în domeniul serviciilor financiare;

- c) activități de sensibilizare, de diseminare și de oferire de formare și educație în domeniul financiar, direct sau prin membrii de la nivel național, inclusiv unui public larg de consumatori, alți utilizatori finali de servicii financiare, precum și nespecialiștilor;
- d) activități de consolidare a interacțiunilor dintre membrii organizațiilor menționate la articolul 3 alineatul (1), precum și activități de promovare și de consiliere în materie de politici pentru susținerea punctelor de vedere ale respectivilor membri la nivelul Uniunii și pentru promovarea interesului public și general față de reglementările în domeniul financiar și față de reglementările Uniunii.

Articolul 9 din Regulamentul (UE) 2017/826 prevede sarcina Comisiei de a prezenta Parlamentului European și Consiliului un raport de evaluare privind îndeplinirea obiectivelor programului. Prezentul raport are ca scop îndeplinirea acestei sarcini.

3. Obiectivele evaluării și metodologia de evaluare

Conform articolului 9 din Regulamentul (UE) 2017/826, raportul de evaluare trebuie să evalueze: (i) relevanța și valoarea adăugată a programului în ansamblu; (ii) eficacitatea și eficiența executării sale; și (iii) eficacitatea și eficiența generală și individuală a acțiunii beneficiarilor în ceea ce privește realizarea obiectivelor programului.

Conform articolului 2 din regulament, programul are următoarele obiective:

- a) *consolidarea în continuare a participării și implicării active a consumatorilor și a altor utilizatori finali de servicii financiare, precum și a părților interesate care reprezintă interesele consumatorilor și ale altor utilizatori finali de servicii financiare, în procesul de elaborare a politicilor Uniunii și în alte politici multilaterale relevante pentru domeniul serviciilor financiare;*
- b) *să informeze consumatorii și alți utilizatori finali de servicii financiare, precum și părțile interesate care reprezintă interesele acestora, cu privire la chestiunile aflate în joc în reglementarea domeniului financiar.*

În sprijinul evaluării, Comisia a comandat un studiu (anexat la prezentul raport) pentru a verifica dacă granturile acordate organizațiilor Finance Watch și BETTER FINANCE au contribuit la realizarea obiectivelor programului. Studiul a inclus o analiză aprofundată și cuprinzătoare a operațiunilor beneficiarilor cofinanțate prin acordurile de grant pentru 2017 și 2018. Studiul se bazează pe mai multe surse, colectate și evaluate prin diferite fluxuri de colectare a datelor: cercetare documentară, sondaje online și interviuri cu părțile interesate.

Cercetare documentară

Contractantul Comisiei a evaluat sursele principale, cum ar fi rapoarte anuale, programe de lucru, sondaje în rândul membrilor, și alte documente relevante care demonstrează indicatorii-cheie de performanță. Acestea au fost completate, după caz, cu literatura de specialitate de la nivelul UE,

internațional și național – inclusiv articole de presă – pentru a extinde sfera de cuprindere a analizei.

Sondaj online

Contractantul a efectuat sondaje online referitoare la BETTER FINANCE și Finance Watch. Sondajele au inclus un set de întrebări special concepute pentru fiecare categorie de părți interesate. Au fost cinci grupuri de părți interesate: organizații membre, asociații bancare, asociații de consumatori, autorități publice naționale și organisme publice ale UE. Părțile interesate au putut răspunde la întrebările celor două sondaje în perioada 7 octombrie-3 decembrie 2019. Sondajele au fost transmise unui număr de 309 părți interesate, chestionarele fiind completate de 179 dintre acestea (participare de 58 %).

Interviuri

Interviurile cu părțile interesate au avut un format semistructurat și au vizat aceleași grupuri de părți interesate precum sondajele. Întrebările din cadrul interviurilor au urmărit să completeze informațiile rezultate în urma cercetării documentare și a sondajelor online și să umple eventualele lacune în materie de date și informații. Au fost realizate în total 25 de interviuri cu diverse părți interesate.

Comisia a completat studiul efectuat de consultant, în special analizând activitățile celor doi beneficiari și executarea programului în 2019.

Una dintre principalele limitări ale evaluării a fost faptul că în literatura de specialitate secundară pot fi găsite foarte puține referiri la cei doi beneficiari. Prin urmare, cercetarea documentară s-a limitat în mare parte la informațiile furnizate chiar de beneficiari (de exemplu, rapoartele lor anuale). Sondajele și interviurile au urmărit să completeze aceste informații.

4. Rezultatele evaluării

a) Prezentare generală a activității beneficiarilor între 2017 și 2019

FINANCE WATCH

Finance Watch este o asociație internațională fără scop lucrativ în temeiul dreptului belgian, înregistrată la 28 aprilie 2011. Asociația are în prezent 13 angajați, cu puțin sub numărul înregistrat în 2017. Este structurată în trei unități operaționale interconectate: cercetare și reprezentare; comunicări și rețele; și finanțe și operațiuni. Toate departamentele sunt supravegheate de secretarul general, consiliul de administrație și membrii organizației. Organizația a fost creată pentru a constitui o contrapondere la influența sectorului financiar,

reprezentând punctele de vedere ale publicului larg și ale utilizatorilor finali de servicii financiare. Misiunea sa este de a apăra interesele societății civile în domeniul financiar.

Numărul membrilor Finance Watch a crescut ușor din 2017. În prezent, organizația are 110 membri: 78 de membri titulari (45 de organizații și 33 de membri individuali) și 32 de membri asociați (22 de organizații și 10 membri individuali). Aceștia constituie un grup divers de reprezentanți ai mediului academic, ai sindicatelor, ai rețelelor naționale Finance Watch, ai ONG-urilor și ai organizațiilor caritabile ce vizează abilitarea consumatorilor. Membrii provin din 17 state membre (cu un număr mai mic în Europa de Est decât în Europa de Vest) și din 3 țări din afara UE.

Finance Watch acoperă o gamă largă de subiecte financiare, inclusiv servicii financiare cu amănuntul, servicii bancare, credite neperformante, finanțare durabilă, tehnologie financiară, piețe financiare, supraveghere financiară, uniunea piețelor de capital (UPC) și incluziunea financiară.

Finance Watch depinde în mare măsură de finanțarea primită din partea UE: în perioada 2017-2019, beneficiarul a primit 2 686 957 EUR de la Comisie. Restul bugetului este acoperit, în principal, prin finanțări de la terți, care au reprezentat 39,4 % din totalul bugetului său pentru fonduri eligibile în 2019 (principalul donator fiind Fundația MAVA²).

BETTER FINANCE

BETTER FINANCE (denumirea sa completă este Federația Europeană a Investitorilor și Utilizatorilor de Servicii Financiare) este o organizație de interes public înregistrată în 2009 în Belgia. Organizația are în prezent 8 angajați (cu 2 mai mulți decât în 2017). BETTER FINANCE are 37 de organizații membre. Printre acestea se numără asociații de acționari, ONG-uri naționale axate pe protecția investitorilor privați sau a consumatorilor, fonduri de pensii și asociații de consumatori. Membrii provin din 18 state membre (cu un număr mai mic în Europa de Est decât în Europa de Vest) și din 5 țări din afara UE.

Ținând cont de structura organizației, BETTER FINANCE are o politică axată pe o gamă largă de subiecte relevante pentru investitorii de retail, precum: protecția investitorilor, supraveghere și asigurarea respectării legii, produse financiare (PRIIP³, OPCVM⁴, MiFID⁵ etc.), pensii (IDD⁶, PEPP⁷, IORP etc.), transparența costurilor și a performanței, informări precontractuale, consiliere

² Fundația MAVA este o fundație filantropică axată pe: (i) conservarea biodiversității în Marea Mediterană, Africa de Vest și Elveția; și (ii) promovarea unei economii durabile. Până la sfârșitul anului 2019, Finance Watch a făcut parte dintr-un program derulat de MAVA (Economics for Nature - E4N) axat pe diferite abordări de restaurare și conservare a capitalului natural.
<https://mava-foundation.org/>

³ Produse de investiții individuale structurate și bazate pe asigurări (PRIIP).

⁴ Organisme de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM).

⁵ Directiva privind piețele instrumentelor financiare (MiFID).

⁶ Directiva privind distribuția de asigurări (IDD).

⁷ Produsul paneuropean de pensii personale (PEPP).

și distribuția produselor de investiții cu amănuntul, drepturile acționarilor, finanțarea durabilă și finanțele digitale etc.

În perioada 2017-2019, beneficiarul a primit 1 092 947 EUR de la Comisie. În afara granturilor primite de la Comisie, bugetul BETTER FINANCE este acoperit în principal prin cotizațiile membrilor și contribuțiile partenerilor (care au reprezentat aproximativ 37 % din veniturile sale totale în perioada 2018-2019).

b) Evaluare pe baza criteriilor

Pertinența și valoarea adăugată a programului în ansamblu

Susținerea la nivelul UE a intereselor părților interesate din afara sectorului de servicii financiare continuă să fie necesară pentru asigurarea faptului că punctul de vedere al consumatorilor și al utilizatorilor finali este luat în considerare. Având în vedere că o parte semnificativă a legislației în domeniul serviciilor financiare este adoptată la nivelul UE, organizațiile pentru apărarea intereselor consumatorilor ar trebui să fie active și la acest nivel. Aceste organizații ar trebui, de asemenea, să fie sprijinite de un număr mare de membri din statele membre.

Programul Uniunii le permite acestor organizații să se asigure că dețin expertiza necesară pentru a reprezenta în mod eficient interesele consumatorilor și ale utilizatorilor finali în procesul de elaborare a politicilor în domeniul financiar. Având în vedere dependența lor de finanțarea UE, Finance Watch și BETTER FINANCE nu ar putea oferi același nivel de susținere a intereselor utilizatorilor de servicii financiare fără granturile UE. În plus, atragerea de fonduri suplimentare pentru temele legate de consumatori rămâne dificilă din punct de vedere structural. Aceasta se datorează parțial dispersării semnificative a grupurilor de interese și a stimulentei marginale pentru fiecare persoană. Acest lucru este valabil atât pentru BETTER FINANCE și Finance Watch, cât și pentru alte organizații care reprezintă interesele consumatorilor. Fără granturile UE acordate acestor două organizații, este posibil ca nici alte organizații din UE să nu poată acoperi această lacună.

Acordarea în continuare a acestor granturi este necesară pentru a asigura participarea și implicarea activă a acestor grupuri în procesul de elaborare a politicilor Uniunii și în alte politici multilaterale relevante pentru domeniul serviciilor financiare.

BETTER FINANCE și Finance Watch au reușit să se poziționeze ca o voce importantă a consumatorilor în domeniul serviciilor financiare, un domeniu în care au acumulat o experiență semnificativă. Conform rezultatelor studiului, BETTER FINANCE și Finance Watch se bucură de o largă apreciere în rândul părților interesate, iar contribuția lor este considerată a fi de înaltă calitate. Activitățile desfășurate de acestea sunt complementare și se suprapun doar parțial. BETTER FINANCE se axează pe chestiuni de interes pentru utilizatorii de servicii financiare, cu un accent puternic pe investitori și pe persoanele care economisesc pentru pensie, precum și pe finanțarea durabilă și finanțele digitale. Finance Watch abordează serviciile financiare cu

amănuntul în general, dar și alte teme precum finanțarea durabilă și aspectele prudențiale. Cele două organizații au acoperit împreună majoritatea temelor legate de consumatori sau de utilizatorii de servicii financiare în dezbaterile de orientare desfășurate la nivelul UE în perioada 2017-2019.

În afară de Finance Watch și BETTER FINANCE, nu există în prezent nicio altă organizație la nivelul UE care să acopere cu aceeași profunzime o gamă similară de subiecte în domeniul serviciilor financiare. Alte organizații (de exemplu, BEUC⁸, COFACE⁹ sau AGE Europe¹⁰) reprezintă interesele consumatorilor, dar nu se axează exclusiv pe serviciile financiare și este posibil să nu dețină același nivel de specializare și expertiză în acest domeniu. Având în vedere complexitatea și natura tehnică a legislației în domeniul serviciilor financiare, această cunoaștere aprofundată a unei game extinse de subiecte financiare este necesară pentru reprezentarea adecvată a intereselor consumatorilor.

Eficacitatea și eficiența executării programului

Având în vedere complexitatea procesului legislativ, ajungerea la un acord privind forma unui text legislativ, sau a unor elemente ale acestuia, nu poate fi atribuită activității de reprezentare a unei singure organizații. Cu toate acestea, este clar că legiuitorul a preluat unele amendamente sugerate de beneficiari în timpul negocierilor legislative. De exemplu, legiuitorii au adoptat unele amendamente sugerate de BETTER FINANCE și de Finance Watch referitoare la propunerea privind PEPP. Părțile interesate participante la studiu au fost de părere că procesul de elaborare a politicilor în domeniul serviciilor financiare a fost îmbunătățit ca urmare a acestui program. Acestea au menționat, de asemenea, că responsabilii de elaborarea politicilor s-au simțit mai bine informați în urma activității desfășurate de beneficiari.

Finance Watch și BETTER FINANCE au avut un aport important în procesul de elaborare a politicilor în domeniul serviciilor financiare, în special prin contribuțiile lor în cadrul consultărilor publice, prin participarea la grupurile de experți importante ale Comisiei și ale autorităților europene de supraveghere, precum și prin publicații suplimentare. Datorită activităților lor de cercetare, beneficiarii au putut acoperi lacunele în înțelegerea generală a anumitor fenomene financiare.

⁸ BEUC (Organizația Europeană a Consumatorilor) este un grup de 44 de organizații de consumatori independente din 32 de țări. Rolul său este de a reprezenta aceste organizații în fața instituțiilor UE și de a apăra interesele consumatorilor europeni.

<https://www.beuc.eu/>

⁹ COFACE Families Europe promovează bunăstarea, sănătatea și securitatea familiilor și a membrilor acestora într-o societate aflată în schimbare și acționează ca o entitate de încredere pentru integrarea temei familiei și abordarea nevoilor acestora în cadrul politicilor UE și nu numai.

<http://www.coface-eu.org/>

¹⁰ AGE Platform Europe este o rețea europeană de organizații fără scop lucrativ pentru persoanele cu vârsta de cel puțin 50 de ani, care își propune să exprime și să promoveze interesele cetățenilor UE din această categorie de vârstă și să crească nivelul de conștientizare cu privire la problemele care îi preocupă cel mai mult.

<https://www.age-platform.eu/about-age>.

Cei doi beneficiari au acoperit împreună majoritatea temelor legate de consumatori sau de utilizatorii de servicii financiare în dezbaterile de orientare desfășurate la nivelul UE. BETTER FINANCE a abordat, de obicei, chestiuni de interes pentru utilizatorii de servicii financiare, cu un accent puternic pe investitori și pe persoanele care economisesc pentru pensie, precum și pe finanțarea durabilă și finanțele digitale. Finance Watch a acoperit serviciile financiare cu amănuntul, finanțarea durabilă și aspectele prudențiale. Totuși, unele părți interesate au susținut că beneficiarii ar fi putut acoperi anumite subiecte mai în profunzime, de exemplu evaluarea AES și evaluarea de credit.

Pentru a informa consumatorii, a crește nivelul de conștientizare și a contribui la educația financiară, beneficiarii au depus eforturi semnificative pentru a intra în dialog cu consumatorii, inclusiv prin utilizarea de instrumente inovatoare, a platformelor de comunicare socială și prin diverse campanii.

Eficacitatea și eficiența generală și individuală a acțiunii beneficiarilor în ceea ce privește realizarea obiectivelor programului

FINANCE WATCH

Eficacitatea

În perioada de evaluare, Finance Watch s-a implicat în cele mai importante dezbateri și evoluții ale politicilor în domeniul reglementării financiare. A acoperit o gamă foarte vastă de subiecte financiare, inclusiv asigurări, incluziune financiară, finanțare durabilă și tehnologie financiară. În 2017, activitatea Finance Watch s-a axat în special pe tehnologie financiară, MiFID II, credite neperformante, asigurări auto și plăți transfrontaliere. În 2018 și 2019, organizația s-a concentrat în mare măsură pe finanțarea durabilă, dar și pe incluziunea financiară și Solvabilitate II. Unele părți interesate au menționat faptul că Finance Watch ar fi putut aborda și alte subiecte, precum cultura organizațională în instituțiile financiare.

Finance Watch a oferit, de asemenea, expertiză în procesul de elaborare a politicilor în diferite moduri, în special prin răspunsuri în cadrul consultărilor publice și prin participarea la grupurile de experți ale Comisiei și ale autorităților europene de supraveghere. În perioada 2017-2019, Finance Watch a furnizat răspunsuri în cadrul consultărilor importante din domeniile sale de expertiză. A participat la 33 de consultări publice referitoare la politica financiară. De exemplu, în 2017 organizația și-a exprimat opiniile în cadrul consultărilor organizate de Comisie privind tehnologia financiară, transparența și taxele aferente tranzacțiilor transfrontaliere, a contribuit la evaluarea REFIT privind asigurările auto, la consultarea organizată de ESMA¹¹ referitoare la orientările pentru cerințele privind caracterul adecvat în conformitate cu MiFID II. În 2018, a oferit răspunsuri în cadrul consultării organizate de Comisie privind stabilirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile și pentru o propunere de directivă privind noi avantaje pentru

¹¹ Autoritatea Europeană pentru Valori Mobiliare și Piețe (ESMA).

consumatori. În 2019, a participat, de exemplu, la consultări în cadrul Planului de acțiune al UE privind finanțarea creșterii durabile, la consultarea organizată de ESMA privind includerea factorilor și riscurilor legate de durabilitate în cadrul MiFID și al DAFIA/Directivei OPCVM. De asemenea, a contribuit la evaluarea Directivei privind contractele de credit pentru consumatori și la consultarea organizată de EIOPA privind durabilitatea în cadrul Solvabilitate II. Studiul efectuat de consultant a furnizat dovezi privind calitatea ridicată a răspunsurilor furnizate în cadrul acestor consultări.

Finance Watch a continuat, de asemenea, să participe activ la lucrările grupurilor de experți ale Comisiei și ale autorităților europene de supraveghere, cum ar fi Grupul utilizatorilor de servicii financiare al Comisiei Europene, Grupul tehnic de experți privind finanțarea durabilă al Comisiei Europene și Grupul consultativ de experți privind etica digitală al Autorității Europene de Asigurări și Pensii Ocupaționale (EIOPA). Participarea sa la activitățile grupurilor de experți¹² a crescut ușor în perioada de evaluare. Finance Watch a avut 5 reprezentanți în cadrul grupurilor de experți în 2017 și 7 reprezentanți în 2018 și 2019.

În plus, Finance Watch a publicat un număr tot mai mare de note de informare și lucrări pe diferite teme (4 în 2017, 9 în 2018 și 13 în 2019). De exemplu, a publicat nota de informare „Rolul ESMA în finanțarea durabilă” (în 2017), o sinteză politică referitoare la remiteri (în 2018) și sinteza politică „Asigurare și discriminare” (în 2019). În timpul alegerilor pentru Parlamentul European, Finance Watch a pregătit note de informare pentru candidați și a colaborat cu deputații nou aleși în vederea pregătirii pentru viitoarea legislatură parlamentară. În perioada 2017-2019, Finance Watch a elaborat 24 de publicații, inclusiv mai multe sinteze politice și documente de dezbatere, dar și câteva rapoarte de cercetare cuprinzătoare. De exemplu, în 2018 a publicat a doua ediție a raportului *Global green finance index (GGFI 2)* bazat pe un sondaj la nivel mondial ce include opiniile specialiștilor în domeniul finanțelor cu privire la calitatea și profunzimea activităților legate de finanțarea verde în 110 centre financiare internaționale.

Obiectivul de a implica utilizatorii finali și părțile interesate din afara sectorului de servicii financiare a fost abordat prin campanii, evenimente comunitare, materiale video, desene etc. Numărul de evenimente organizate de Finance Watch a crescut în perioada 2017-2019 (în medie, 12 evenimente pe an). De exemplu, a organizat în 2018 Forumul „Change Finance” (care a reunit diverși experți pentru a dezbate subiecte variate), cu o eficacitate ridicată în ceea ce privește implicarea consumatorilor. O altă acțiune care a suscitat un interes deosebit în 2019 a fost campania lansată de Finance Watch privind planurile Facebook de a introduce Libra, propriul său sistem de plată/propria criptomonedă. Campania a urmărit să informeze responsabili de elaborarea politicilor și publicul larg cu privire la riscurile legate de stabilitatea sistemului financiar și a oferit publicului posibilitatea de a-și exprima îngrijorările printr-o petiție. De

¹² Această cifră include doar reprezentanții Finance Watch care au participat la lucrările grupurilor de experți. Nu include eventuala participare a experților din cadrul organizațiilor membre ale Finance Watch, cu excepția cazului în care aceștia participă în calitate de reprezentanți ai Finance Watch.

asemenea, a creat o serie de materiale video (49 de materiale video în perioada 2017-2019) pentru o mai bună înțelegere a aspectelor financiare de către cetățeni. De exemplu, beneficiarul a lansat în 2018 mai multe videoclipuri pe diferite subiecte, cum ar fi cerințele de capital, finanțarea durabilă, bonusurile comercianților și stimulentele pentru riscuri excesive. Finance Watch și-a sporit, de asemenea, capacitatea de comunicare printr-un nou instrument de desene cu eficacitate ridicată, destinat unui public mai larg și părților interesate fără cunoștințe de specialitate.

Finance Watch a informat publicul cu privire la chestiunile aflate în joc în reglementarea domeniului financiar prin intermediul membrilor săi și al unor acțiuni coordonate la nivel național. Expertiza oferită de Finance Watch a fost utilizată în dezbaterile naționale ale părților interesate, după cum reiese din răspunsurile furnizate de acestea în cadrul interviurilor. În unele cazuri, părțile interesate au tradus publicațiile Finance Watch în limba lor națională.

Respondenții din cadrul sondajului au evaluat activitățile de comunicare desfășurate de Finance Watch ca fiind de înaltă calitate, iar buletinul său informativ a fost apreciat ca fiind deosebit de eficace. În timpul perioadei de evaluare, Finance Watch a publicat 51 de comunicate de presă. Respondenții din cadrul sondajului au subliniat eficacitatea ridicată a comunicatelor de presă în informarea consumatorilor. Finance Watch a distribuit conținut prin intermediul platformelor de comunicare socială și a oferit reacții la diverse subiecte, precum schimbările climatice și pandemia de COVID-19. Organizația fost evaluată ca fiind deosebit de eficace în utilizarea platformelor de comunicare socială și online, având o expunere mai mare decât alte organizații similare. Numărul său de abonați pe platformele de comunicare socială a crescut semnificativ în perioada 2017-2019, Finance Watch având în prezent un număr mare de abonați comparativ cu alte organizații similare (21 000 de abonați pe Facebook și 10 750 de abonați pe Twitter). Capacitatea sa de comunicare a fost sporită și prin intermediul noului site. În plus, Finance Watch se bucură de o foarte largă acoperire mediatică la nivel internațional, fiind menționată în 374 de articole din presa internațională în perioada 2017-2019.

Per ansamblu, studiul a indicat faptul că realizările Finance Watch sunt considerate în general ca fiind de înaltă calitate, inclusiv de către funcționarii instituțiilor europene, membrii Finance Watch și alte părți interesate.

Eficiența

Studiul a arătat că raportul dintre costuri și realizări al Finance Watch a fost relativ stabil în perioada de evaluare. Sumele mai mari cheltuite în 2018 (față de 2017) pentru expertiză, analiza politicilor, activitățile de reprezentare și relații publice au dus la o creștere a numărului de realizări (de exemplu rapoarte, note de informare, lucrări, audieri publice, intervenții publice și materiale video). Și în alte domenii, cum ar fi comunicarea, raportul dintre costuri și realizări a fost relativ stabil, ceea ce indică menținerea aceluiași nivel de eficiență.

În 2019, cheltuielile pentru activitățile de comunicare au crescut ușor față de 2018. Creșterea numărului de realizări în materie de comunicare în 2019 comparativ cu 2018 (precum evenimente, comunicate de presă și lansarea unui site nou) a indicat o creștere a eficienței.

BETTER FINANCE

Eficacitatea

BETTER FINANCE a prezentat responsabililor de elaborarea politicilor punctele de vedere ale utilizatorilor finali de servicii financiare prin răspunsurile oferite în cadrul consultărilor publice, participarea la grupurile de experți, documente de poziție și discuții cu diferite grupuri de interese. De-a lungul anilor, BETTER FINANCE a acoperit o gamă extinsă de subiecte relevante pentru consumatorii de produse sau servicii financiare. În 2017, o mare parte din activitatea BETTER FINANCE s-a axat pe economiile pentru pensii și „investițiile automatizate”¹³. În 2018, s-a concentrat, printre altele, pe subiecte referitoare la protecția investitorilor și a utilizatorilor de servicii financiare și la respectarea normelor de informare precontractuală pentru produsele de investiții individuale structurate și bazate pe asigurări. În 2019, BETTER FINANCE a abordat subiecte precum acțiunile colective în despăgubire, MiFID II, PEPP, PRIIP, OPCVM, Solvabilitate II, IDD, IORP, uniunea piețelor de capital, finanțare durabilă (taxonomie, etichetă ecologică) și finanțe digitale.

BETTER FINANCE a fost deosebit de eficace pe parcursul acestor 3 ani. De exemplu, a participat la aproape 70 de consultări publice. Acestea au acoperit o gamă largă de subiecte, în special subiecte relevante pentru investitori. De exemplu, în 2017, BETTER FINANCE a contribuit cu opinii la consultarea organizată de ESMA privind cerințele de guvernanță a produselor MiFID și la consultarea referitoare la formatul și conținutul prospectului. În 2018, BETTER FINANCE și-a exprimat punctul de vedere, printre altele, referitor la documentul comun de consultare al autorităților europene de supraveghere cu privire la modificările aduse KID PRIIP¹⁴ și în cadrul chestionarului Comisiei de evaluare a caracterului adecvat privind divulgarea considerentelor de mediu, sociale și de guvernanță (MSG). În 2019, a oferit răspunsuri în cadrul consultării organizate de ESMA privind includerea factorilor și riscurilor legate de durabilitate în cadrul Directivei OPCVM și al DAFIA¹⁵. În plus, BETTER FINANCE a participat la consultări în domeniul finanțării durabile și al finanțelor digitale, de exemplu, consultarea inițiată de Comisie referitoare la normele privind soluțiile digitale și operațiunile transfrontaliere eficiente, consultarea inițiată de ABE¹⁶ referitoare la documentul de dezbatere privind abordarea tehnologiei financiare (fintech), dar și la chestionarul Grupului de experți la nivel înalt privind finanțarea durabilă. Respondenții au indicat faptul că BETTER FINANCE

¹³ investiții conform recomandărilor furnizate de un program informatic pe baza unor informații despre clienți, precum vârsta, salariul și toleranța la risc.

¹⁴ Documente cu informații esențiale (KID) referitoare la produsele de investiții individuale structurate și bazate pe asigurări (PRIIP).

¹⁵ Directiva privind administratorii fondurilor de investiții alternative (DAFIA).

¹⁶ Autoritatea Bancară Europeană.

abordează subiectele tehnice într-un mod ușor de înțeles de către consumatori și utilizatorii finali. În plus, BETTER FINANCE a elaborat peste 15 documente de poziție pe parcursul celor 3 ani.

BETTER FINANCE a continuat, de asemenea, să participe și să contribuie cu opinii la discuțiile grupurilor de experți, de exemplu, Grupul utilizatorilor de servicii financiare al Comisiei Europene, Grupul părților interesate din domeniul bancar (ABE), Forumul la nivel înalt privind uniunea piețelor de capital și Grupul de experți privind PEPP (EIOPA). Participarea sa la activitățile grupurilor de experți¹⁷ a crescut ușor în perioada de evaluare. BETTER FINANCE a avut 8 reprezentanți în cadrul grupurilor de experți în 2017, 8 în 2018 și 10 în 2019. De asemenea, BETTER FINANCE a fost invitată să vorbească în cadrul unei serii de audieri, de exemplu, în Parlamentul European referitor la propunerea privind PEPP.

Pe lângă sinteze politice și documente de dezbatere, BETTER FINANCE a elaborat un număr de rapoarte de cercetare cuprinzătoare (4 în 2017, 7 în 2018 și 6 în 2019), identificând temele actuale relevante pentru consumatori și utilizatorii finali de servicii financiare. De exemplu, în 2017 a publicat lucrări referitoare la consilierea automatizată¹⁸ și la economiile pentru pensii. În plus, a publicat rapoarte pe tema protecției investitorilor – care au fost utilizate de Parlamentul European – în special „Vânzarea inadecvată de produse financiare”. În 2018, BETTER FINANCE a publicat raportul de cercetare *Fund Benchmark Disclosure Compliance*, care a verificat conformitatea documentelor cu informații esențiale pentru investitori (KIID) ale anumitor OPCVM-uri care investesc în titluri de capital.

Obiectivul de a asigura o mai bună informare a consumatorilor a fost abordat prin campanii, evenimente și comunicate de presă. În perioada 2017-2019, BETTER FINANCE a publicat peste 70 de comunicate de presă care oferă informații cu privire la evoluțiile în materie de politici și de reglementare la nivel european cu impact asupra investitorilor și a utilizatorilor finali de servicii financiare. Beneficiarul a stabilit legătura cu presa de specialitate și cea cu caracter general printr-un număr tot mai mare de comunicate de presă în diverse limbi.

Pe parcursul celor 3 ani, BETTER FINANCE a organizat, în medie, opt evenimente pe an (precum conferințe internaționale și conferințe de presă), numărul participanților la aceste evenimente crescând în fiecare an. De exemplu, BETTER FINANCE și CFA Institute au organizat în 2019 o conferință internațională comună privind rentabilitatea durabilă. BETTER FINANCE se bucură de o largă acoperire mediatică la nivel internațional, fiind menționată în 296 de articole din presa internațională în perioada 2017-2019.

BETTER FINANCE și-a lansat noul site la începutul anului 2019, vizitatorii beneficiind de o interfață ușor de utilizat și un acces mai simplu la cele mai importante informații. De asemenea,

¹⁷ Această cifră include doar reprezentanții Better Finance care au participat la lucrările grupurilor de experți. Nu include eventuala participare a experților din cadrul organizațiilor membre ale BETTER FINANCE, cu excepția cazului în care aceștia participă în calitate de reprezentanți ai Better Finance.

¹⁸ Consiliere financiară furnizată de un program informatic pe baza unor informații despre clienți, precum vârsta, salariul și toleranța la risc.

organizația a comunicat membrilor săi și părților interesate cele mai recente evoluții legislative și în materie de reglementare prin intermediul unui buletin informativ.

Studiul a indicat o prezență relativ scăzută a organizației BETTER FINANCE pe platformele de comunicare socială (comparativ cu alte organizații similare). Conturile BETTER FINANCE de pe aceste platforme au un număr limitat de abonați, deși în creștere (452 de abonați pe Facebook și 1 340 de abonați pe Twitter).

Eficiența

Studiul a evaluat, de asemenea, realizările BETTER FINANCE din punct de vedere cantitativ și calitativ, indicând un nivel stabil al acestora. În decursul celor 3 ani a avut loc o creștere generală a activităților de sensibilizare, de diseminare, de educație și formare în domeniul financiar. În perioada 2017-2019, BETTER FINANCE și-a îmbunătățit raportul dintre costuri și realizări și pentru celelalte activități ale sale (de exemplu, cercetare și reprezentare).

În 2019, cheltuielile pentru activitățile de sensibilizare, de diseminare, de educație și formare în domeniul financiar au crescut față de 2018. Creșterea numărului de realizări (de exemplu, evenimente și comunicate de presă) a indicat un nivel relativ stabil de eficiență în acest domeniu.

5. Concluzie

Evaluarea indică faptul că obiectivele programului au fost în general îndeplinite.

Obiectivul de a consolida în continuare gradul de implicare a consumatorilor și a utilizatorilor finali de servicii financiare în procesul de elaborare a politicilor Uniunii în domeniul serviciilor financiare a fost atins. Activitatea desfășurată de Finance Watch și BETTER FINANCE a îmbogățit dezbaterile de orientare. Cele două organizații au oferit o perspectivă alternativă pe care altfel responsabilii de elaborarea politicilor ar fi putut să o scape din vedere sau să o negligeze. Ambele au oferit expertiză importantă prin contribuțiile lor la consultările publice și prin participarea la numeroase grupuri de experți ale Comisiei și ale autorităților europene de supraveghere. Acestea și-au prezentat punctele de vedere responsabililor de elaborarea politicilor în diverse moduri (inclusiv audieri, reuniuni, lucrări etc.).

Obiectivul de informare a consumatorilor și a altor utilizatori finali de servicii financiare cu privire la chestiunile aflate în joc în reglementarea domeniului financiar a fost în general atins. Ambii beneficiari au informat consumatorii prin campanii, comunicate de presă etc.

Susținerea la nivelul UE a punctelor de vedere ale părților interesate din afara sectorului de servicii financiare continuă să fie necesară pentru apărarea intereselor consumatorilor și ale utilizatorilor finali.

Având în vedere dependența lor de finanțarea UE, Finance Watch și BETTER FINANCE nu ar putea oferi același nivel de susținere a intereselor utilizatorilor de servicii financiare fără finanțare din partea UE și, prin urmare, nu ar putea reprezenta în aceeași măsură interesele

consumatorilor. Fără granturile UE acordate acestor două organizații, nici alte organizații din UE nu ar putea acoperi această lacună. Prin urmare, finanțarea din partea UE continuă să fie necesară pentru creșterea gradului de participare a consumatorilor în procesul de elaborare a politicilor UE în domeniul serviciilor financiare.

În afară de Finance Watch și BETTER FINANCE, nu există în prezent nicio altă organizație la nivelul UE care să acopere o gamă similară de subiecte în domeniul serviciilor financiare și cu aceeași profunzime.